

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Guilielmi Adolphi Scribonii, Ex Aristotele Et Aliis
summis philosophis repetita**

Scribonius, Wilhelm Adolf

Hanoviae, 1593

VD16 S 5114

Cap. II. De actionibus imprudentiæ & ignorantiae.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56572)

CAP. I.

De actionibus voluntariis.

Ut plenius intelligatur actionem virtutis esse voluntariā, ostende quæ actiones sint voluntariæ?

In quibus concurrunt consilium & libera voluntas. Aliæ enim quæ vi aut imprudentia fiunt, sunt involuntariæ.

Quomodo autem appellantur actiones quæ metu malorum aut honesti causâ fiunt?

Aristoteles definit hujusmodi actiones esse mixtas, sed voluntariis similiores.

Cur verò voluntariis potissimum subiiciuntur?

Quoniam quicquid iudicio geritur, & in nostro arbitrio & potestate situm est, voluntarium dici debet: Actiones quæ fiunt metu malorum, animi iudicio fiunt, & in nostro arbitrio positæ sunt: Ergo voluntariæ.

Exemplo aliquo plenius id ipsum declara?

Si quis juret, ut vitam redimat, se daturum latroni mille aureos: quamquam fecit hoc terrore coactus, revera tamen ex libera voluntate promisit; quia eligit minus damnum ut vitam redimeret, ideoque dicenda est actio voluntaria.

Cur igitur ejusmodi actiones non simpliciter dicuntur voluntariæ?

Quia nemo quicquam eorum per se expetit aut elegit, sed pro ratione temporis, cui sæpe servendum est.

CAP. II.

De actionibus imprudentiæ & ignorantia.

*Ea autem qua per imprudentiam fiunt, sumunt
omnia pro invitis habenda?*

Nequaquam. Nisi enim quis, posteaquam resciverit se per imprudentiam peccasse, defecto suo doleat & pœnitentia ducatur, non recte dicitur invitus fecisse, cum minus agere ferat. Si verò quem facti fui pœniteat, is se noxam & invitum deliquisse testatur.

Quo exemplo hoc ostendis?

Adolescens quidam cum per ignorantiam petiisset lapide novercam, quem in canem latrantem projecturus erat, nihil tristatus fuit, dicens: Ne sic quidem malè. Quamvis igitur ille non sponte fecit quod ignoravit, attamen cum delectatus fuerit hoc factò, nequaquam invitus hoc ipsum dicitur commisisse.

Ergo non omnis ignorantia delictum excusat?

Minimè. Quod si enim crassa fuerit & affectata, nullo modo veniam meretur: ut si quis nolit ea inquirere, quæ necessum est cognoscere, & de jure & de facto: unde regula illa: Ignorantia facti excusat, non juris.

Semperne ignorantia facti excusat?

Si quis nesciat ea quæ non pertinent ad suum officium, vel quæ non necessario interroganda sunt, excusatur: qualis fuit ignorantia eorum, qui inscii vescebantur idolothytis. Quod si verò aliquis sibi causa fuerit ignorantia, is nullo modo venia dignus judicandus est, ut omnis ebriosus.

Cur autem qui ignorantiam juris prætexunt venia digni non judicantur?

Quia omnes homines jus & divinum & naturale debent novisse. Idcirco Ethnici minime excusandi sunt, quod deorum multitudinem finxerint. Similiter nec Papistarum errores plurimi excusandi sunt.

Sed quæ per iram aut cupiditatem fiunt, suntne illa voluntaria?

Sunt omnino. Si enim à nobis invitis fierent, molestiam adferrent & dolorem: Sed hoc non fit. Igitur nec illud. Assumptum patet, quia quæ ita fiunt plerumque oblectationem habent.

CAP. III.

De iis quæ in deliberationem cadunt.

Quid est Electio?

Est appetitio eorum quæ in nostra sunt potestate cum antecedente deliberatione. Sic Constantinus re deliberata bellum affini & confœderato Licinio intulit, eò quod exercebat sævitiam in Christianos. Joseph præcedente deliberatione abstinuit ab uxore domini sui.

Quæ igitur res cadunt in deliberationem?

Ea tantum quæ in nostra sunt potestate ut eveniant: ubi excluduntur æternæ, item necessariæ, naturales & fortuitæ.

Consultandumne etiam de artibus & scientiis?

Sicertæ omnino sint, frustra de iis consiliū capitur, quales sunt litteræ. Sed quæ min⁹ perfectæ sunt, & in dubium aliquando veniunt, eæ cadunt in deliberationem.